

ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ У ХПТІ

Скрєбцов М.К.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У 1885 р. в Харкові було відкрито технологічний інститут. Неможливо уявити технічний ЗВО без математики, яку Гаус назвав «царицею наук». Кафедра вищої математики завжди була одним з фундаментальних підрозділів Інституту. Однак, в структурі ХПТІ, в момент його відкриття, кафедра вищої математики не була передбачена. Для викладання курсів вищої математики традиційно запрошувалися викладачі Харківського університету. У ХПТІ-ХТІ викладали:

- аналітичну геометрію (у 1885–1897 рр.) – професор Імператорського університету Костянтин Олексійович Андрєєв, випускник Московського університету, один із засновників і голова Харківського математичного товариства (1883–1898 рр.), член-кореспондент Петербурзької АН (1884 р.);
- курс диференціального та інтегрального числення – доцент університету Матвій Олександрович Тихомандрицький (у 1885–1898 рр.), випускник Санкт-Петербурзького університету;
- курс інтегрального обчислення – професор Матвій Федорович Ковальський (у 1885–1900 рр.), випускник Харківського імператорського університету;
- курс лекцій з аналітичної механіки в Харківському технологічному інституті (у 1887-1894 рр.) – читав Олександр Михайлович Ляпунов, випускник Санкт-Петербурзького університету, в той час приват-доцент математики та аналітичної механіки, а згодом член-кореспондент Санкт-Петербурзької АН (1900 р.), з 1901 р. – академік.
- курси лекцій з аналітичної та теоретичної механіки в 1894–1905 рр. – Володимир Андрійович Стеклов, випускник Харківського імператорського університету, згодом академік Санкт-Петербурзької АН (1912 р.), віцепрезидент АН СРСР (1919–1926 рр.), директор Фізико-математичного інституту АН СРСР (з 1921 р.), академік АН УРСР (1925 р.);
- курс аналітичної геометрії Харківського технологічного інституту з 1898 року (у штаті, потім з 1905–1921 рр. – за сумісництвом) – Антоній-Боніфацій Павлович Пшеборський, випускник Університету Св. Володимира, згодом у 1911–1919 рр. – ректор Харківського університету, ректор Академії теоретичних знань (1920–1921 рр.) та завідувач кафедри теоретичної механіки;
- практичні заняття з курсу аналітичної геометрії проводив Михайло Миколайович Лагутинський, приват-доцент університету (за сумісництвом);
- курс диференціального та інтегрального обчислення вів з 1898 по 1905 рік Володимир Петрович Олексіївський, випускник Харківського імператорського університету, приват-доцент університету, магістр чистої математики.
- З 1908 року ад'юнкт-професором Харківського технологічного інституту був Іван Іванович Белянкін, випускник Університету Св. Володимира. Він читав курси лекцій з математики, теоретичної механіки, статички, динаміки.

Таким чином, ХПТІ до початку ХХ сторіччя не мав власних викладачів математики.